

Oproep tot indienen van voorstellen voor de O&O opdracht: Onderwijs voor leerlingen met een ernstig meervoudige beperking

Aanleiding

In 2015 werd het [rapport van de Commissie Criteria Vrijstelling leerplicht](#) opgeleverd. Het advies van de commissie was om leerlingen niet meer vrij te stellen van de leerplicht (behoudens in zeer uitzonderlijke omstandigheden) maar in de plaats daarvan in te zetten op geïntegreerde onderwijs- en zorgplannen (GOZ) om het recht op onderwijs ook voor de meest kwetsbare leerlingen maximaal te garanderen. Via geïntegreerde onderwijs- en zorgplannen zou een traject op maat kunnen voorzien worden voor leerlingen voor wie omwille van zeer zware zorgnoden een voltijds onderwijsaanbod in een school niet haalbaar is.

In de **conceptnota leersteun** is onder de doelstelling “De handicapspecifieke expertise uit het buitengewoon onderwijs benutten we optimaal in het volledige Vlaamse onderwijs en voor alle leerlingen” het volgende opgenomen:

“Het buitengewoon onderwijs is een belangrijke partner voor het realiseren van het recht op onderwijs voor alle leerlingen. We bekijken tijdens deze legislatuur in welke mate het huidige regelgevend kader voldoet om een volwaardig onderwijs- en zorgaanbod op maat te kunnen realiseren voor leerlingen met een ernstige meervoudige beperking en passen regelgeving aan waar nodig.”

De nood aan een vorm van GOZ voor leerlingen met EMB is reëel, maar op dit moment zijn de noden van de kinderen/jongeren met EMB, thuiscontext en scholen onvoldoende gekend om GOZ concreter vorm te geven. We hebben er evenmin zicht op hoe scholen en voorzieningen momenteel, binnen het geldende regelgevend kader, concreet vorm geven aan een gecombineerd onderwijs- en zorgaanbod, en welke drempels en hinderpalen ze hierbij ondervinden.

De huidige regelgeving voorziet in maatregelen voor zieke leerlingen. Het uitgangspunt is dat deze zieke leerlingen voltijds terugkeren naar de school waar ze voor hun ziekte of ongeval school liepen. De maatregelen zijn bedoeld om deze re-integratie te bevorderen en leerlingen zo min mogelijk leerachterstand te laten oplopen. Daarnaast is er ook mogelijkheid tot permanent onderwijs aan huis (POAH). Momenteel loopt er een evaluatieonderzoek naar de maatregelen voor zieke leerlingen. Hierin blijft POAH een blinde vlek en de EMB-problematiek zal grotendeels buiten beeld blijven. Aanvullend onderzoek is dan ook vereist om het beleidsvoorbereidend werk omtrent onderwijs aan leerlingen met EMB te voeden en aanbevelingen te formuleren voor de operationalisering van geïntegreerde onderwijs- en zorgplannen.

We verwachten dat het onderzoek zal aantonen hoe onderwijs-zorgarrangementen op dit ogenblik vorm krijgen, zal uitwijzen in welke mate het huidige regelgevend kader al dan niet voldoet en welke wijzigingen wenselijk zijn om een kwaliteitsvol onderwijs- en zorgaanbod te kunnen realiseren voor leerlingen met EMB. Op basis hiervan zullen we voorstellen uitwerken voor de nodige aanpassingen in

regelgeving. Daarnaast verwachten we **aanbevelingen voor relevante stakeholders op alle niveaus** inzake het proces naar en de vormgeving en invulling van kwaliteitsvolle GOZ voor leerlingen met EMB.

We focussen in eerste instantie op leerlingen met EMB, omdat zij de grootste groep zijn die baat kunnen hebben bij een geïntegreerd onderwijs- en zorgaanbod. Maar de doelgroep is mogelijk ruimer dan leerlingen met EMB. Ook voor bepaalde leerlingen met een GES+ problematiek bijvoorbeeld zou een geïntegreerd onderwijs- en zorgaanbod van toepassing kunnen zijn.

Kennisvragen

Het onderzoek moet de ontwikkeling ondersteunen van een zo volwaardig mogelijk onderwijsaanbod voor leerlingen met EMB dat alle ontwikkelingskansen aanboort, in combinatie met de nodige zorg en op maat van de leerling en zijn context.

Wat is een volwaardig onderwijsaanbod voor leerlingen met EMB? Het onderzoek dient dit uit te klaren aan de hand van een **review van de wetenschappelijke inzichten inzake kenmerken van kwaliteitsvolle onderwijs-zorgarrangementen voor leerlingen met EMB**. Op basis hiervan dient een theoretisch kader te worden geconstrueerd dat vervolgens kan worden gebruikt om actuele onderwijs-zorgarrangementen tegen het licht te houden, goede praktijken te identificeren en uit te werken en aanbevelingen te formuleren voor de ontwikkeling van een volwaardig onderwijsaanbod voor leerlingen met EMB, in combinatie met de nodige zorg en op maat van de leerling en zijn context.

In een **empirisch luik** dient het onderzoek vooreerst zicht te geven op **hoe betrokken actoren (scholen, CLB's, welzijnspartners, ouders,...) momenteel combinaties van onderwijs en zorg ontwikkelen en vormgeven**. Vanuit welke visie zoeken ze naar oplossingen? Welke trajecten worden door hen gelopen en welke onderwijs-zorgcombinaties krijgen aldus vorm? Wie worden hierbij betrokken? Is er sprake van een volwaardig onderwijsaanbod wanneer de gerealiseerde onderwijs-zorgarrangementen langs de lat worden gelegd van de wetenschappelijke inzichten inzake de kenmerken van kwaliteitsvolle onderwijszorgarrangementen voor leerlingen met EMB? Welke goede praktijken kunnen worden geïdentificeerd en beschreven naar kenmerken en randvoorwaarden? Bij de beschrijving van de actuele trajecten en arrangementen van onderwijs-zorgcombinaties dienen de **actuele drempels en hinderpalen (in de regelgeving en op andere gebieden)** zoals die door de betrokken actoren worden ervaren te worden blootgelegd. Ook dienen **verschillen in vormgeving van onderwijs-zorgcombinaties** te worden verklaard. Tevens dient nagegaan te worden of en hoe de manier waarop men tracht drempels en hinderpalen binnen het huidige regelgevende kader weg te werken aanleiding geeft tot het ontstaan van nieuwe drempels en hinderpalen voor de participatie van leerlingen met EMB aan onderwijs op school.

In een **actie-onderzoeksluik** worden voor een aantal leerlingen, voor wie de nood aan een aanbod op maat hoog is, geïntegreerde onderwijs- en zorgplannen uitgewerkt en wordt de implementatie hiervan begeleid. Relevante actoren worden betrokken en ondersteund. Onderbouwd door het theoretisch kader wordt nagegaan wat precies veranderd zou moeten worden in het **proces van de ontwikkeling van een kwaliteitsvol onderwijs-zorgarrangement** en op vlak van de **vormgeving en invulling van het onderwijszorg-arrangement**. Wie moet betrokken zijn, wat is de rol en verantwoordelijkheid van de verschillende actoren en hoe dienen ze samen te werken? Wat zijn noodzakelijke randvoorwaarden? Welke concrete drempels en hinderpalen komen ze tegen en hoe worden ze overkomen? Welke aanpassingen zijn er nodig aan het regelgevende kader opdat blijvende drempels en hinderpalen worden weggewerkt? Welke effecten en neveneffecten kunnen

worden vastgesteld van de aanpassingen in het proces naar en de vormgeving en invulling van de uitgewerkte onderwijs-zorgarrangementen?

Op basis hiervan dienen **aanbevelingen te worden geformuleerd ten aanzien van alle relevante actoren** inzake een volwaardig onderwijsaanbod voor leerlingen met EMB in combinatie met de nodige zorg en op maat van de leerling en zijn context. Welke aanpassingen zijn nodig in de relevante regelgeving, maar ook in concrete manieren van denken, doen en organiseren door de betrokken actoren? Voor welke profielen van leerlingen is GOZ wenselijk? In welke mate kunnen trajecten voor de ontwikkeling van volwaardig onderwijs voor leerlingen met EMB ook de ontwikkeling en vormgeving van onderwijs-zorgplannen voor andere leerlingen (zoals langdurig zieke leerlingen, leerlingen met een GES+-problematiek,...) inspireren?

Verwachte resultaten

We verwachten een wetenschappelijk rapport met

- een kader met kenmerken van en randvoorwaarden voor de ontwikkeling en vormgeving van volwaardig onderwijs voor leerlingen met een EMB in combinatie met de zorg die ze nodig hebben en op maat van de leerling en zijn context; een beschrijving van de actuele, al dan niet geformaliseerde, onderwijs-zorgarrangementen,
- een beschrijving van en verklaring voor verschillen in actuele onderwijs-zorgarrangementen,
- een beschrijving van drempels en hinderpalen voor het maximaliseren van de ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling met een EMB en voor de participatie van deze leerling aan onderwijs op school,
- aanbevelingen voor alle relevante actoren inzake noodzakelijke aanpassingen aan regelgeving en in concrete manieren van denken, doen en organiseren,
- advies in verband met de afbakening van de doelgroep en een gelijkaardige aanpak van onderwijs-zorgplannen voor andere leerlingen (zoals langdurig zieke leerlingen, leerlingen met een GES+-problematiek,...).

Timing en opvolging van het onderzoeksproject

Het onderzoek heeft een looptijd van maximaal 18 maanden. Het onderzoek dient zo snel mogelijk opgestart te worden na de gunningsbeslissing.

Gunningsprocedure

Dit is een O&O-opdracht overeenkomstig de bepalingen van het artikel 32 van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten. Alle instellingen uit het Vlaamse hoger onderwijs komen in aanmerking om een voorstel in te dienen.

De voorstellen moeten ten laatste op 21 februari 2022 om 12u elektronisch worden bezorgd via mail aan caroline.gijselinckx@ond.vlaanderen.be en sbo.secretariaat@ond.vlaanderen.be. Om ontvankelijk te zijn, dienen de voorstellen volledig en nauwkeurig uitgeschreven te zijn volgens de vormelijke en inhoudelijke vereisten zoals vermeld in het aanvraagformulier en de aanvullende richtlijnen in deze uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

Elk ontvankelijk verklaarde voorstel wordt beoordeeld door een commissie hiervoor samengesteld door de secretaris-generaal van het departement Onderwijs en Vorming.

De beoordeling zal gebeuren op basis van volgende criteria:

a. Kwaliteit van de offerte en deskundigheid van de indieners (60/100 punten)

Hierbij wordt enerzijds rekening gehouden met de visie op de opdracht, de mate waarin de methodologie een antwoord kan bieden op de onderzoeksvragen. Ook wordt de beschrijving en verantwoording van alle componenten van het onderzoeksopzet beoordeeld. Er wordt onder meer gekeken naar:

- Een adequaat theoretisch kader om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Het voorstel moet verwijzingen bevatten naar de bestaande wetenschappelijke literatuur over onderwijs aan leerlingen met ernstig meervoudige beperking;
- De methodologie om de kennisvragen te beantwoorden. Het voorstel moet de dataverzamelings-, analysemethoden en -rapportering beschrijven en verantwoorden;
- De relevantie en bruikbaarheid voor het beleid en de onderwijspraktijk;
- De haalbaarheid van het plan van aanpak en bijhorende timing.
 - Adhv van de beschrijving en argumentatie van de planning.
 - Adhv de beschrijving en argumentatie van de maatregelen i.h.k.v. algemene risicobeheersing, zowel naar impact van corona, data-veiligheid en -management en mogelijke belangenconflicten.

Anderzijds zal er voor de indieners worden nagegaan in welke mate zij ervaring hebben met de uitvoering van soortgelijke onderzoeksopdrachten. We verwachten van de indieners minstens:

- Ervaring en expertise in soortgelijke wetenschappelijke onderzoeken (inclusief dataverzameling en -analyse);
- Vertrouwdheid met theoretische kaders inzake onderwijs en zorg aan leerlingen met ernstig meervoudige beperking;
- Vertrouwdheid met het Vlaamse onderwijslandschap;
- Garanties inzake objectiviteit ten aanzien van instellingen die het voorwerp zijn van deze onderzoeksopdracht;
- Management- en organisatievaardigheden van het team, bestaande uit onder andere:
 - het opzetten van gelijkaardige onderzoeksprojecten;
 - het betrekken van voor het onderzoek relevante stakeholders en experts;
 - het opzetten van effectieve governance-structuren om de in het opzet bepaalde resultaten tijdig en kwaliteitsvol te realiseren.

In de beoordeling worden de 60 punten op het criterium 'Kwaliteit van het voorstel en deskundigheid van de indieners' onderverdeeld in 40 punten op het subcriterium "kwaliteit van het voorstel" en 20 punten op het subcriterium "deskundigheid van de indieners".

b. Prijs van het voorstel (40/100 punten)

Het voorstel moet een gedetailleerde prijsofferte bevatten in relatie tot de verschillende onderdelen en fasen van het onderzoek. De ingediende prijzen moeten zich situeren binnen de prijsvork van minimum 128.000 euro en maximum 164.000 euro. Het betreft een absoluut prijs criterium. De toekenning van de punten voor de prijs gebeurt via de formule: (prijs goedkoopst ingediende voorstel/prijs ingediende voorstel) * 40.

De beoordelingscommissie stelt een gemotiveerde rangschikking van de voorstellen op. Elk onderzoeksvoorstel krijgt een score die gebaseerd is op de hierboven vermelde criteria en een

commentaar die de gegeven score verantwoordt. Als de beoordelingscommissie bijstellingen noodzakelijk acht, kunnen de voorstellen verder onderhandeld worden.

Om gerangschikt te worden dient een voorstel minstens 75% te behalen op het totaal van de bovengenoemde criteria. Die rangschikking zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse minister van Onderwijs, die definitief beslist over de gunning.

De modaliteiten van de uitvoering en de financiering van het geselecteerde voorstel zullen worden vastgelegd in een overeenkomst gesloten tussen de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en de geselecteerde indiener.

De onderzoeksactiviteiten zullen worden opgevolgd door een hiervoor door de Secretaris-Generaal van het departement Onderwijs en Vorming samengestelde stuurgroep.

Er wordt een online informatiesessie georganiseerd op 25 januari 2022 om 14u. In deze sessie wordt de opdracht toegelicht en is er mogelijkheid tot het stellen van vragen. Inschrijving voor deze infosessie kan gebeuren via mail naar caroline.gijselinckx@ond.vlaanderen.be en dit ten laatste op 24 januari 2022 om 17u. Het verslag van deze informatiesessie zal op <https://www.onderwijs.vlaanderen.be/nl/oproepen-voor-onderzoeksvorstellen> gepubliceerd worden.